

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

President of the Venice Commission of the Council of
Europe - Mr G. Buquicchio
Council of Europe
67075 Strasbourg Cedex
FRANCE

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

cie.eu@tweedekamer.nl

datum 04 juni 2019

kenmerk 19-EU-B-024

betreft brief van de rapporteurs Transparantie bij adviesaanvraag van de Kamervoorzitter aan
de Venetië-Commissie

pagina 1/3

Geachte heer Buquicchio,

Heden, 4 juni 2019, heeft de Tweede Kamer op grond van artikel 30 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, besloten de Venetië-Commissie van de Raad van Europa advies te vragen over mogelijke tekortkomingen en mogelijke verbeteringen bij de democratische controle in de Europese Unie en de Eurozone door het Nederlandse parlement.

Europese wetgeving heeft rechtstreekse werking. Nederlandse parlementariërs moeten dus Europese besluitvorming kunnen controleren. Het zijn immers de eigen, nationale kabinetsleden die in Brussel onderhandelen, over Europese wetgeving die rechtstreekse werking heeft in hun eigen land.

Op dit moment is die controle zeer moeilijk voor nationale parlementariërs; zij kunnen niet tijdig kennisnemen van documenten. Vaak zijn documenten vertrouwelijk zodat zij die niet kunnen voorleggen voor advies aan derden. Tot slot wordt de positie van de verschillende lidstaten, uit de verslaglegging, niet helder, zodat parlementariërs niet weten waar meerderheden of blokkerende minderheden liggen bij informele stemmingen. Ook wordt bij triloogonderhandelingen niet duidelijk welke lidstaten naast het EU-Voorzitterschap deelnemen. Door gebrek aan transparantie kunnen nationale parlementsleden de besluitvorming niet beïnvloeden waar er wel mogelijkheden zijn.

Voor het Nederlandse parlement roept dit de vraag op hoe deze Europese werkwijze van beperkte en veelal vertrouwelijke informatiedeling zich verhoudt tot de wetgevende en controlerende taken die het parlement op grond van nationaal constitutioneel recht verricht. Zo kan gewezen worden op artikel 81 van de Nederlandse Grondwet, dat regering en parlement op gelijke voet tot medewetgevers benoemt. Ook roept dit vragen op met betrekking tot artikel 68 Grondwet, dat individuele Kamerleden het recht geeft op inlichtingen van de regering. Conform het nationale constitutionele recht

datum 4 juni 2019

is de regering, behoudens uitzonderingssituaties, verplicht om alle gevraagde inlichtingen aan de Kamer te verstrekken. Aanvaard is tevens dat de regering een actieve informatieplicht richting het parlement heeft. Daarbij geldt het uitgangspunt, voortvloeiend uit artikel 66 Grondwet, dat inlichtingen in openbaarheid worden verstrekt zodat het parlement optimaal zijn democratische taken kan vervullen.

De democratische controle op de Eurogroep en Eurozone-instituties is een apart hoofdstuk, vooral omdat deze instituties zich voor een deel buiten het raamwerk van de verdragen van de Europese Unie bevinden. Er is nauwelijks democratische controle op de Eurogroep, die zelfs geen intern reglement van orde heeft en in de verdragen ook niet voorkomt. Hetzelfde geldt voor de Eurotoppen. Toch neemt dit orgaan belangrijke besluiten in noodsituaties en over de inrichting van de muntunie.

Verder is er op dit moment ook geen toetsing van de grenzen van het mandaat dat de Europese Centrale Bank (ECB) onder het EU-verdrag gekregen, behalve bij het Europees Hof van Justitie, die dat teruglegt bij de ECB zelf. De Europese Rekenkamer merkt op dat zij geen toegang heeft tot documenten voor het banktoezicht bij de ECB en dat er wel behoorlijke risico's zijn voor de belastingbetaler. Dit raakt ook rechtstreeks de nationale controle en het budgetrecht.¹ Transparency International heeft deze problemen in de Eurozone zeer scherp in kaart gebracht.²

Gezien de snelle ontwikkelingen in de bankenunie, zoals de backstop en het Europees depositogarantiestelsel, besprekingen over een eurozonebudget en het gebrek aan democratische controle daarop, doen wij een klemmend beroep op uw Commissie om advies aan het Nederlandse parlement uit te brengen over mogelijke tekortkomingen en mogelijke verbeteringen bij de democratische controle in de Europese Unie en de Eurozone, zodat wij op basis van nationale (constitutionele) wetgeving meer democratische controle kunnen uitoefenen. Hiermee helpt u ons als nationale parlementariërs onze nationale kabinetleden beter te controleren inzake de Europese besluitvorming en ons budgetrecht op grond van artikel 105 Grondwet beter uit te oefenen.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat de Tweede Kamer eerder al juridisch advies³ ingewonnen heeft bij de parlementair advocaat, waaruit veel van de genoemde

¹ Europese Rekenkamer rapport, gepubliceerd op 14 januari 2019, <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/NewsItem.aspx?nid=11574>

² Transparency International, rapport *'Vanishing Act: The Eurogroup's Accountability'*, gepubliceerd op 5 februari 2019, <https://transparency.eu/eurogroup/>

³ Letter from the Parliamentary Counsel of the Dutch House of Representatives, 6 maart 2017, https://www.houseofrepresentatives.nl/sites/default/files/atoms/files/advice_parliamentary_council.pdf

datum 4 juni 2019

tekortkomingen blijken. Daarop heeft de Kamer een paper⁴ geschreven dat ondertekend is door meer dan 20 Europese parlementen en als verzoek is neergelegd bij verschillende instellingen van de Unie. Tot nu toe is daarop maar zeer beperkt een reactie gekomen en zijn verbeteringen uitgebleven. De Europese Ombudsman kwam zelfstandig tot vergelijkbare conclusies⁵, maar ook haar rapport heeft nog niet tot echte veranderingen geleid.

Het Nederlandse parlement ziet op dit moment geen duidelijke mogelijkheden om zelf transparantie en controle af te dwingen in de Unie en wendt zich daarom tot u voor een advies, dat expliciet gaat over de invloed op de Nederlandse wetten, rechtsorde en begroting.

Het verzoek is gebaseerd op de unaniem aangenomen motie-Omtzigt c.s. ([Kamerstuk 22 112 nr. 2774](#)) aangenomen door de Tweede Kamer op 21 februari 2019. Een afschrift van deze motie met daarin een specificatie van de adviesaanvraag treft u bijgesloten aan. Indien u dat wenst dan zijn wij van harte bereid om deze adviesaanvraag mondeling toe te lichten in de vergadering van de Venetië-Commissie.

Hoogachtend,

Pieter Omtzigt (CDA)

Rapporteur Transparantie van Europese besluitvorming

Renske Leijten (SP)

Rapporteur Transparantie van Europese besluitvorming

⁴ Opening up closed doors: making the EU more transparent for its citizens, 26–28 november 2017,

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017D32584&did=2017D32584>

⁵ Speciaal rapport Europese Ombudsman, OI/2/2017/TE, 15 mei 2018,

<https://www.ombudsman.europa.eu/nl/special-report/en/94921>